

2. Вівчар О. І. Управління економічною безпекою підприємств: соціогуманітарні контексти: монографія. Тернопіль : ФОП Паляниця В.А. 2018. 474 с.

3. Проблеми теорії і практики менеджменту: навчально-методичний посібник / Андрушків Б. М., Вівчар О. І., Гевко В. Л., Кирич Н. Б., Мельник Л. М. Тернопіль: Вид. ТзОВ "Терно-Граф". 2009. 312 с.

Артем Рудько

*студент магістратури юридичного факультету
Західноукраїнського національного університету*

ДО ПИТАННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ ФОРМУВАННЯ СУВЕРЕННИХ ФОНДІВ ФІНАНСОВИХ РЕЗЕРВІВ

Перманентні дивергентні і конвергентні процеси у світовій економіці, економічні кризи стали каталізатором активності суверенних фондів (СФ). Дослідження передумов виникнення суверенних фондів держав знаходить своє відображення в економічній науці, що послідовно розглядає причини, етапи формування та країни, у яких вони запроваджуються. Упродовж десятиліть спостерігається диференціація підходів щодо визначення суверенного фонду фінансових резервів. Зокрема, на думку фахівців з міжнародних питань США: суверенні фонди резервів – це інвестиційний інструмент держави, який створений за рахунок іноземних резервів, за виключенням тих які необхідні для стабілізаційних цілей. Експерти МВФ вважають, що суверенні фонди резервів – спеціальні інвестиційні фонди створені державою з метою управління іноземними резервами. Більш ширше визначення було запропоновано Європейським центральним банком: суверенні фонди резервів – це державні інвестиційні агентства, які керують частиною іноземних активів держави [1]. Узагальнення та опрацювання інформаційних джерел стосовно теоретико-концептуальних засад формування суверенних фондів дало можливість сформулювати класифікаційні ознаки даних фондів, які відрізняють їх від інших фондів фінансових ресурсів. Актуальним залишається питання про необхідність кваліфікації і відображення грошових ресурсів, що знаходяться в таких спеціальних фондах як резерви країни, або ж відобразитися окремо. Фахівці МВФ дають роз'яснення з приводу цього питання в роботі «Склад валютних резервів країни». Згідно з

цим дослідженням, країни самі визначають чи включати активи таких фондів до складу валютних резервів або ж відображати автономно як зовнішні активи. У деяких випадках країни не розкривають інформацію про свої фонди. Аналізуючи вибірку з 21 країни, в яких знаходяться суверенні фонди фінансових резервів, МФВ встановив, що тільки 11 країн включили інформацію про активи фондів у платіжний баланс країни [1]. Зокрема, визначено основні функції суверенних фондів: компенсаційну (компенсація нестабільності бюджетних доходів, пов'язаних з експортними надходженнями); вирівнюючу (стимулювання внутрішніх сфер економіки за рахунок доходів від експорту природних ресурсів); дохідну (одержання високого рівня прибутковості в порівнянні з міжнародними резервами); перерозподільчу (перерозподіл надходжень від експорту невідновлюваних природних ресурсів у користь майбутніх поколінь); стабілізаційну (використання коштів фонду в періоди криз) [2]. За результатами аналізу теоретичних уявлень про суверенні фонди наведемо ряд ключових особливостей, що дозволяють ідентифікувати і відокремити суверенні фонди від інших державних активів. Так, суверенні фонди на відміну від інших державних активів: 1) регулюються окремими нормативно-правовими актами держави, а на міжнародному рівні актами міжнародного права; 2) являють собою сукупність грошових коштів, акумульованих державою як частина кон'юнктурних доходів для досягнення певних макроекономічних цілей; 3) перебувають під управлінням певного інституту влади, приватної або державної організації на центральному чи регіональному рівні; 4) юридично, фінансово і операційно відокремлені від інших державних активів; 5) засновані і знаходяться у власності держави; 6) функціонують на інвестиційній основі [1].

Отже, приходимо до розуміння, що суверенний фонд – доцільно розглядати, як створений центральним урядом або місцевими радами юридично, фінансово і організаційно відокремлений фонд, кошти якого можуть формуватися за рахунок надпланових доходів бюджету від експорту невідновлюваних природних ресурсів, несировинного профіциту бюджету, частини золотовалютних резервів і (або) інших надходжень. Основними засадами формування та використання грошових ресурсів суверенних фондів є:

- 1) принцип стратегічної координації;
- 2) принцип повноти формування та використання коштів: для зниження залежності бюджету від кон'юнктурного фактора доцільно

проводити управління всіма кон'юнктурними доходами, а не їх окремою частиною;

3) принцип ефективного управління; для ефективного досягнення цілей і завдань необхідно вибудувати зрозумілу і прозору структуру управління з розмежуванням повноваженнями і з відповідним розподілом відповідальності кожного суб'єкта управління;

4) Принцип соціальної відповідальності. Даний принцип означає, що кошти суверенних фондів повинні спрямовуватися на досягнення цілей державної соціально-економічної політики;

5) принцип незалежності. На основі розгляду деяких аспектів, що становлять теоретичні уявлення про суверенні фонди були виділені ключові особливості, що дозволяють ідентифікувати і відокремити суверенні фонди від інших державних активів.

Аналіз еволюції теоретичних трактувань поняття «суверенний фонд» показав, що загальноприйнятого поняття не існує у зв'язку з постійним розвитком і вдосконаленням методології дослідження суверенних фондів: сутність суверенних фондів трактувалася вченими від інструменту довгострокового управління бюджетом держави до страхового механізму.

Перелік використаних джерел

1. Міжнародна робоча група щодо суверенних фондів. URL: <http://www.iwg-swf.orgp/>

2. Белов О. Суверенні фонди в інвестиційних процесах поточного десятиліття / О. Белов // Інвестиції: практика та досвід – 2012. – №3 – С. 11-15

Ірина Рудько

студентка магістратури

Юридичного факультету

Західноукраїнського національного університету

ДО ПИТАННЯ КЛАСИФІКАЦІЇ ЗАГРОЗ ЕКОНОМІЧНІЙ БЕЗПЕЦІ ПІДПРИЄМСТВА

Загрози економічній безпеці підприємства видозмінюються залежно від стану та рівня розвитку фінансової системи та самого підприємства і відрізняються характером та рівнем гостроти. В узагальненому вигляді класифікацію загроз економічній безпеці підприємства можна провести за такими параметрами (рис. 1).